

datum 7 november 2011

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. [naam], advocaat te [plaats],

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
overleden op [datum]
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven dirigent-organist van het Jeugdkoor in dienst van de
parochie van [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is bij Meldpunt voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, rechtsopvolger van het bureau van Hulp en Recht (hierna: Meldpunt), ontvangen op 7 september 2010.

Op 19 oktober 2010 en op 30 november 2010 is bij het Meldpunt een reactie op het klaagschrift ingekomen van de bisschop van Roermond mgr. [naam].

Op 21 maart 2011 is de zaak eerder behandeld, waarbij de zaak is aangehouden om klager tegemoet te komen in zijn bezwaar tegen een (onvolledige) behandeling van de zaak en om klager de mogelijkheid te bieden eventueel steunbewijs te verzamelen.

Op 17 oktober 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden en is de klacht opnieuw behandeld, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onderaan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. [naam].

Namens aangeklaagde zijn verschenen mgr. dr. [naam], vicaris-generaal van het bisdom Roermond en mr. [naam], hoofd juridische zaken van het bisdom Roermond.

2. De klacht

2.1. Klager is katholiek opgevoed en de kerk en het geloof speelden een grote rol tijdens de opvoeding. Klager omschrijft zichzelf als een kwetsbaar jongetje, dat op school werd gepest. Klager zong tussen 1979 en 1984 in het jeugdkoor dat door aangeklaagde werd geleid. Aangeklaagde pleziede de koorleden altijd met snoepjes en voor klager was er altijd iets extra's. Klager had thuis een piano en aangeklaagde bood aan om gratis bij klager aan huis

pianolessen te geven. Na drie lessen aan huis vond aangeklaagde het toch beter om de pianolessen om te zetten in orgellessen en wel in de kerk. Daar begon het spel, wekelijks na het kinderkoor. Tijdens de orgellessen betastte aangeklaagde klager en moest klager aangeklaagde betasten. Het begon met handtastelijkheden, maar dat mondde al snel uit in onder dwang zoenen, masturberen en oraal bevredigen. Daarbij werd klager meestal op de grond gelegd en klager voelde daarbij de druk van het lichaam van aangeklaagde. Klager herinnert zich nog de geur van de vloerbedekking en de lucht van de snoepjes van aangeklaagde.

Aangeklaagde leidde ook een ouderenkoor, waarmee aangeklaagde een keer een weekend naar [plaats] ging. Klager mocht mee op dit weekend en bleek bij aangeklaagde in bed te moeten slapen, waar hij gedurende dat weekend meerdere malen op hardhandige wijze werd misbruikt. Ter zitting heeft klager gesteld dat er eigenlijk sprake is van dubbel misbruik. De ouders van klager hadden weinig geld, werkten hard en hadden hun weinig assertieve zontje juist toevertrouwd aan de kerk.

2.2 Klager heeft tijdens zijn volwassen leven diverse therapieën moeten volgen en doet dat tot op de dag van heden nog steeds. Zo volgde klager gedurende drie jaar, van 1999 tot in 2003, een cognitieve therapie, welke door een priesterpsycholoog werd gegeven. Klager is in [jaar] zelf priester geworden. In 2003 kampte klager met een ernstige burn out als gevolg van te hard werken en een voortdurende innerlijke strijd. De arts heeft klager destijds geadviseerd om zijn ontslag als priester in te dienen. Het priesterschap voelde als een roeping, maar het leven van een priester bleek steeds moeilijker te rijmen met de persoon die hij door zijn jeugd was geworden en de homoseksuele gevoelens die steeds moeilijker te ontkennen waren. In maart [jaar] heeft klager uiteindelijk zijn ontslag ingediend.

Klager heeft met behulp van therapieën voor een belangrijk deel de gebeurtenissen kunnen verwerken, maar hij is van mening dat hetgeen destijds is gebeurd nog dagelijks zijn weerslag heeft.

2.3 Klager vindt dat zijn verhaal mogelijk kan bijdragen aan een goede waarheidsvinding, waarbij zijn verhaal ondersteunend zou kunnen zijn bij mogelijke klachten van anderen in de richting van aangeklaagde. Klager hoopt dat door die openbaarheid en wetenschap herhaling van seksueel misbruik in de toekomst kan worden voorkomen. Klager wenst formele erkenning door de aangewezen overste en een financiële genoegdoening van € 10.000,00.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mgr. [naam] heeft in een eerste reactie op het klaagschrift zijn afschuw uitgesproken over hetgeen klager is overkomen.

Mgr. [naam] heeft daarbij gesteld dat het zeer aannemelijk is dat klager de waarheid spreekt. Ook mgr. [naam] heeft ter zitting, mede op grond van een nieuwe melding ten aanzien van de aangeklaagde, gesteld dat hij het de klager aangedane misbruik niet betwist.

Mgr. [naam] vraagt zich echter wel af in hoeverre een kerkelijk ordinarius kan en mag worden aangesproken op het misbruik begaan door aangeklaagde in een buiten het kerkelijk dienstverband gelegen sfeer.

Mr. [naam] heeft ter zitting er nog op gewezen dat de misbruiksituatie bovendien is ontstaan in de privé sfeer bij klager thuis en niet in de kerk. Nadat klager nogmaals de situatie van het gesloten systeem van de kerk, zeker in een klein dorp als [plaats], heeft belicht, heeft

mr. [naam] verklaard dat het totaal van machtsfactoren inderdaad de doorslag lijkt te geven naar het punt waar de kerk haar verantwoordelijkheid dient te nemen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer dertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Deze gebeurtenissen worden door mgr. [naam] ook niet betwist.

4.4 Artikel 6.1 van de Procedure vermeldt dat de procedure aanvangt met een klacht die wordt ingediend door degene die stelt dat hij of zij slachtoffer is van seksueel misbruik door een betaalde of onbetaalde functionaris in een kerkelijke instelling van de R.-K. Kerk in Nederland.. Volgens de toelichting op de Procedure gaat het dus niet alleen om pastorale beroepskrachten, maar ook om bijvoorbeeld dirigenten en organisten, kosters en andere leken die betaald of onbetaald werkzaam zijn in de R.-K. Kerk in Nederland.

4.5 De klachtencommissie kan het verweer van mr. [naam] dat het seksueel misbruik in de privé sfeer is ontstaan, niet volgen. Het eerste contact tussen klager en aangeklaagde is ontstaan in het jeugdkerkkoor en het gepleegde misbruik heeft gedurende vier jaar in de kerk plaatsgevonden. Weliswaar heeft een klein aantal pianolessen bij klager thuis plaatsgevonden, maar de lessen werden al spoedig door aangeklaagde omgezet in orgellessen in de kerk. De klachtencommissie is dan ook van oordeel dat de bisschop kan worden aangesproken op het door aangeklaagde gepleegde misbruik.

4.6 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest.

4.7 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Mgr. [naam] heeft daartoe al verklaard dat de kerk onder de indruk is van hetgeen klager is aangedaan en van het effect daarvan op het leven van klager. Mgr. [naam] heeft daarvoor zijn oprechte excuses aangeboden.

4.8 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de congregatie zal een nog op te richten Compensatiecommissie zich buigen over een mogelijke vergoeding.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Roermond de klacht gegrond te verklaren, het misbruik te erkennen en nogmaals zijn oprechte verontschuldigingen aan te bieden..

Dit advies is vastgesteld op 7 november 2011 door mr. C.C. Rijke-Maas, voorzitter, Prof. Dr. W.H.G. Wolter en zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Roermond en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.